

יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

גיליון 343 • ערב שבת פרשת מקץ • ל בכסלו, חנכה התשע"ט

ענין בפרשה

הקשר המיוחד של ילדים לחנכה

אבא/אמא: אנו מתקרבים לסיומם של ימי החנכה וזה הזמן להתבונן (שוב) במסר שגרות החנכה מעבירים לנו, על-מנת שנאמץ את המסר הזה ללבנו וניישם אותו בחיינו היום-יומיים. המסר המרכזי העקרי של גרות החנכה הוא - הפצת אור סביבנו.

למעשה, כל מצוות התורה נמשלו לנו, כנאמר, "כי נר מצוה ותורה אור". זאת אומרת, שבכל פעם שאנחנו מקימים מצוה אנו מדליקים נר רוחני. ואולם בענין הזה עצמו, למצוות הדלקת נרות חנכה יש יתרון על כל שאר המצוות, שכן לא מדובר כאן בהדלקה של נר רוחני בלבד אלא (גם) בהדלקה גשמית של נר. ומהסבה הזאת, המסר בענין הפצת אור והארת סביבתנו, מגיע דוקא מגרות החנכה.

ילד/ילדה: אל המסר הפללי של הפצת אור רוחני סביבנו, מצטרף מסר חשוב נוסף:

בכל אחד ואחד מימי החנכה, אנחנו מחדשים וכשום יום איננו חוזרים על מעשינו ביום האתמול.

ראשית, בכל יום ויום אנחנו מדליקים נרות חדשים. שנית, בכל יום ויום אנחנו מגדילים את מספר הנרות הדולקים (בהשוואה למספר הנרות ביום הקודם) וממילא גם מגבירים את עצמת האור שהם מפזרים.

והמסר הוא - לפעל כל יום ויום בחיות מחדשת ורעננה. להבין שבכל יום ויום אנחנו (כביכול) נבראים מחדש על-ידי

© my creative

הסתלקות המהר"ש). הוא היה הולך לבית-הכנסת שבו התפללו כעשרים מגינים, מלקט תרומות מהמתפללים ורק לאחר מכן נגש להתפלל בעצמו. תפלתו הייתה מתוך התרגשות רבה והיא נמשכה כשעתים ויותר.

פעם אחת פנה אליו (המשפיע הנודע) ר' מענדל פוטרפס ושאלו, מה גורם לו להתרגשות גדולה כל-כך בעת התפלה.

השיב לו ר' ישעיה: כשהייתי ב'חידות' אצל כבוד-קדשת אדמו"ר המהר"ש נשמתו-עדן, בקשתי עצה כיצד להתפלל 'כמו שצריך'. אמר לי הרבי המהר"ש נשמתו-עדן: "רחמנא ליבא בעי. הקדוש-ברוך-הוא רוצה תפלה מהלב". והוא הראה לי בידו על לבו והוסיף: "די הערצעלע, די הערצעלע..." (= "הלב, הלב..."). ומאז, בכל פעם שאני נעמד להתפלל, הנני מרגיש כעומד לפני המלך.

חידון חנוכה קצר

- שלושה ראשי-חודשים בשנה חלים ביום-טוב (יום-טוב אחד מהתורה, שני מדרבנו, ושלישי נקבע על-ידי חסידים). באלו חודשים מדובר? _____
- השלימו את פתגם כ"ק אדמו"ר הרי"ץ, "צריך להקשיב לסיפורם _____"
- איזה מאורע בחיי אדמו"ר הזקן אירע בחנוכה? _____
- מהו הפער המספרי בין מניין הנרות הכולל שמדליקים בחנוכה לשיטת בית-הלל ובין מנינם לשיטת בית-שמאי? _____
- "זאת חנוכה" הוא: (א) כינוי ליום השמיני של חנוכה (ב) כינוי ליום שאחרי חנוכה (כעין 'איסרו חג')? _____

✂ _____ ✂

גליון 342 וישב

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

בן השנה וחצי, שנולד בתחום הכבוש הגרמני, הנפיקו בו-במקום דרכון נאצי.

הלילה שקדם לפרדה ממשפחתה וממפריה היה קורע-לב. ללא כפר היה ברור כי לא תזכה לראות עוד את יקיריה. מכל קצות הגטו נהרו לבית אנשים ותחבו לידיה פתקים ומכתבים כדי להעבירם אל בני משפחותיהם בחוץ-לארץ, בתקווה שאלה יפעלו להצלתם.

לאה ושלושת ילדיה, עם פחמשים בני-מזל נוספים, הגיעו לוינה (בירת אוסטריה) באוטובוס, משם המשיכו ליוגוסלביה, ובה נערכו חלופי השבויים בין הגרמנים לאנגלים. משם נסעו ברכבת לטורקיה, ובה גם הדליקו נר ראשון של חנכה. לאחר חגיגת-פנינים נוספת בסוריה, הגיעו ביום ששי, כ"ט בכסלו תש"ב, לשערי חיפה. דב, ששמע על קבוצת השבויים המגיעה לחיפה, עדין לא ידע בברור אם אשתו וילדיו בתוכם. הוא הגיע למחנה ההסגר שהקימו האנגלים בפניסה לעיר, כשלבנו מפרנס בין תקווה לאכזבה.

הוא התקרב אל הגדר שהקיפה את המחנה והמתין. פתאום הבחין בשני ילדיו קרבים לעברו. משה, הבכור, זזה אותו מיד. "הנה אבא", אמר לאחיו הקטן, כשנגשו יחדו אל הגדר. עיניו של דב זלגו דמעות-שמחה ופיו נאלם מהתרגשות. ביד רועדת הוציא מכיסו סכריות והושיטן מבעד הגדר לילדיו.

רק בשבת בצהריים נפתחו שערי המחנה. אז ראה דב את לאה אשתו ולראשונה גם את בנו הקטן. את התרגשותה של המשפחה המתאחדת מחדש, אין לתאר.

במוצאי שבת-קדש, נר שביעי של חנכה, הגיעו סוף-סוף לביתם בקרית-שמואל. שובה הנסי של לאה וילדיה מתוך לע הארי, נחג על-ידי כל בני הקריה, שהכינו להם קבלת-פנים גדולה ומפארת.

מאז ועד היום נוהגים כל צאצאיהם של ר' דב ולאה פרוקר להתפנס בכל שנה, באחד מלילות החנכה, כדי להודות ולהלל על הגם שנעשה לאבותיהם, בימים ההם, בזמן הזה.

בדרכי החסידים

הלב, הלב...

בעירה החסידית נעוויל התגורר אחד מחסידי כבוד-קדשת אדמו"ר המהר"ש נשמתו-עדן, ר' ישעיה שפירא שמו. ר' ישעיה היה אוסף כסף בעבור ישיבת תומכי-תמימים (לאחר

הקדוש-ברוך-הוא, על-מנת שנקיים את רצונו. והרצון שלו הוא שנוסיף בקיום המצוות ובכך גם נגביר את אור הקדשה בעולם.

אבא/אמא: הדברים שהזכרו לעיל (בדבר המסר המעבר אלינו מנרות החנכה), קשורים קשר מיוחד לילדים וילדות.

הכיצד?

ובכן, ידוע שהשם 'חנכה' הוא מלשון חנוך, וכדברי הפסוק "חנוך לנער על פי דרכו, גם פי זקין לא יסור ממנה". כלומר שצריך להתאים את דרך החנוך לכל ילד וילדה, כדי שגם ברכות השנים, כאשר יגדלו ואף יזקינו, הם ישארו נאמנים לחנוך שספגו בילדותם.

ובמילים פשוטות: לילדי-ישראל יש שליחות מיוחדת, להיות מסורים ללמוד התורה ולקיום מצוותיה, באופן של הוספה והתחדשות תמידיות. ובענין זה עצמו, לא להסתפק בכך שהם בעצמם הולכים בדרכי הנכונה, אלא לדאג שאור התורה והמצוות יופץ בכל סביבתם. כלומר להשפיע על ילדים נוספים לנהג כמותם ולמלא את רצון ה'.

ילד/ילדה: בחנכה נהוג לתת (לילדים) 'דמי חנכה' ואחת המטרות של נתינה זו היא לאפשר למקבלים להוסיף בנתינת צדקה.

גם במצות צדקה רואים מעלה מיוחדת אצל ילדים וילדות:

אנשים מבגרים, העובדים לפרנסתם, יכולים לעבד עוד שעה או שעות ולהשלים את הכסף שהם נתנו לצדקה. ילדים, לעמת זאת, מגבילים בכסף שפרשו. הם אינם עובדים ואינם משוכרים, ואת

נקודה משיחה

אבא/אמא: בחג החנכה אנחנו מודים לה' על הנסים שעשה ה' לאבותינו "בימים ההם":

היננים שהיו גבורים ורבים בקשו להשפיע מעם-ישראל את תורת ה' ונסו לגרם לו לעבר על חקי התורה. לשם כך הם אף טמאו את השמנים שהורו עליהם בבית-המקדש (מלבד פך אחד קטן של שמן טהור שהיה סגור וחתום בחותמו של הכהן הגדול).

אולם על-אף העדיפות שהיתה ליונים במספרם ובכוחם הגשמי, החשמונאים גברו עליהם והנחילו להם מפלה נסית גדולה. כתוצאה מכך, לא זו בלבד שתכניתם של היננים נכשלה כשלוך מחלט, היא אפלו גרמה לתוספת קדשה בעולם. שכן מאז והלאה נקבעו ימי הנצחון עליהם לימים שבהם יש "להודות ולהלל לשמך הגדול"

הכסף שפרשו הם קבלו מהמבגרים. לכן, הנסיון הפרוץ בנתינת צדקה על-ידי ילד, גדול יותר מנסיונו של נותן הצדקה המבגר.

מכאן נובעת החשיבות המיוחדת - אצל הקדוש-ברוך-הוא - של נתינת צדקה על-ידי ילדים וילדים. וכאשר ילדים נותנים צדקה; במיוחד כאשר הם עושים זאת מתוך חיות ושמחה; ועוד יותר מזה, כאשר הם אף משפיעים על סביבתם לתת צדקה - הדבר גורם נחת-רוח מיוחדת אצל הקדוש-ברוך-הוא והוא מזרז ומקרב את הגאולה האמתית והשלמה.

(על-פי 'התועודיות' תנש"א, חלק ב, עמ' 72 והלאה)

ספור לחג

נס בחנכה

באמצע שנת תרצ"ה יצאו דב ולאה פרומר, זוג צעיר שהתחתן לא-מכפר, מאולקוש, עירה פולנית הסמוכה לקרקוב, בדרום-אזורי-ישראל. הם הגיעו לורשה, המשיכו ברכבת עד טריאסט, ובאניה 'גלילאה' הפליגו לחופי ארץ-ישראל.

בהגיעם ארצה הצטרפו לגרעין המיסדים של הקריה הדתית החדשה, קרית-שמואל, בפרווריה הצפונית של חיפה. ביום שבו נוצקו היסודות לבייתם החדש, נולד בנם השני, שמואל, אח למשה בכור.

חלפו כמעט ארבע שנים. לאה נתקפה געגועים עזים למשפחתה,

(של ה' יתברך).

ילד/ילדה: המאבק בין היננים הטמאים ליהודים הטהורים מוסיף להתנהל גם היום, "בזמן הזה", אף אם בצורה מעט שונה:

את מקומם של היננים ממלא עתה היצר-הרע, המנסה להשפיע מאתנו את התורה ולגרם לנו לעבר על חקיה (חס וחלילה וחס ושלום).

אבל ילד בצבאות השם איננו מפחד מהיצר-הרע ומתחבולותיו. לא זו בלבד שהוא לא נחלש כתוצאה מנסיונות השכנוע העלובים שלו, הוא אפלו משתדל להתחזק ולהוסיף יום-יום בלמוד תורה ובקיום המצוות.

מימי החנכה אנחנו שואבים כוח להאבק בייצר-הרע ולנצח אותו, כל השנה!

(על-פי 'התועודיות' תשד"מ, חלק ב, עמ' 720 והלאה)

והם שהגיעו אותה לצאת לפולין, לבקור קצר. באחד מימי חדש אלול תרצ"ט עלתה עם שני ילדיה הפעוטים, משה ושמואל, על ספונה של האניה 'הר ציון', בדרך לפולין.

המברקים הבהולים שהגיעו לארץ-ישראל, שבהם נתבקשו הבת והנכדים לבטל מיד את הנסיעה, כבר אחרו את המועד. כשעלתה לאה לרכבת, מצאה אותה מלאה חילים פולנים שנהרו אל החזית. מלחמת העולם (השנייה) החלה.

כמה ימים לאחר מכן הפצצה העירה אולקוש ממטוסי הנאצים. רב העיר הכריז על גיוס-חרום לחפירת שוחות, גם בשבת. רבים מיהודי אולקוש ועירות אחרות נסו להמלט למקומות אחרים, בתקנה שאליהם המלחמה לא תגיע. זה היה תמים מאוד מצדם. גם משפחתה של לאה ברחו מאולקוש, אבל כעבר כמה ימים, שבהם חלפו על-פני עירות וכפרים שבן-לילה היו למאכלת אש, החליטו לסב על עקבותיהם ולחזור לבייתם.

בי"א בשבט ת"ש, תחת הפגזות כבדות ובקור מקפיא של 38 מעלות מתחת לאפס, ילדה לאה את בנה השלישי, יעקב-יהודה. באיר תש"א רכזו יהודי אולקוש במרפז העירה והעברו לגטו שיקורקע (=זה היה שם המקום).

כל אותם ימים התרוצץ דב פרומר, בביתו שבארץ-ישראל, כארי בסוגר. מטרף מדאגה בקש לחלץ את רעייתו ושלושת ילדיו הקטנים מפולין הכבושה, משימה בלתי-מצויאותית כלל.

הוא שלח מכתבים ופניות נרגשות לכל גורם אפשרי. בין השאר שגר פניה אל 'הועדה המטפלת בהחזרת תושבי ארץ-ישראל בשטח הכבוש בפולין'. אף שלמטרה זו בדייק נועדה הועדה, לא זכה ממנה לשום עזרה.

יום אחד עלה במוחו של דב רעיון מקורי: באותה עת נבחר וינסטון צ'רצ'יל לראש ממשלת בריטניה. כנתיב 'המנדט הבריטי' (שבאותה עת שלט בארץ) החליט דב לשגר לצ'רצ'יל מכתב-ברכה לרגל הבחור לתפקיד ולגולל בו את ספורו. הוא הכין מכתב יפה באנגלית ושלוו לאנגליה.

עד מהרה התבררה יעילותו של הרעיון. הספור האנושי נגע מאוד ללב של צ'רצ'יל, והוא הורה למזכירו לטפל בפרשה. "נצטויתי לענות על מכתבך בנדון אשתך וילדיך", נכתב באגרת התשובה של המזכיר שנשלחה לדב, "ולהודיעך כי מתנהל משא-ומתן לשחרור בני הארץ העצורים בגרמניה או בשטח שנכבש על-ידי גרמניה".

כעבר זמן לא-רב זמנה לאה פרומר למשרדי הגסטפו (=המשטרה החשאית של גרמניה הנאצית) בגטו שיקורקע. הגרמנים ידעו עליה הכל. הם ידעו מתי באה לפולין, מהיכן באה ועם מי באה. ליעקב,